

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проєкт Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення та Кримінального кодексу України
щодо посилення відповідальності за дії, що призводять до загибелі й
травмування людей на дорогах»
(реєстр. № 15348-1 від 13.07.2026)

Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (далі – Комітет) на засіданні 15 липня 2026 року (протокол № 243) на виконання доручення Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. розглянув проєкт Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за дії, що призводять до загибелі й травмування людей на дорогах» (реєстр. № 15348-1), поданий народними депутатами України Грищуком Р.П. та іншими народними депутатами України.

Згідно з пояснювальною запискою законопроект розроблено з метою вдосконалення законодавства у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху шляхом посилення адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення правил дорожнього руху, які створюють підвищену небезпеку для життя і здоров'я людей, а також встановлення пропорційної відповідальності залежно від ступеня суспільної небезпеки вчинених правопорушень.

Необхідність прийняття законопроекту обґрунтовується високим рівнем аварійності на дорогах України та значною кількістю дорожньо-транспортних пригод, причиною яких є перевищення встановленої швидкості руху транспортних засобів. Крім того зазначається, що чинна система адміністративних стягнень не забезпечує належного превентивного ефекту тому потребує перегляду підходів до визначення відповідальності за найбільш небезпечні правопорушення.

Для реалізації зазначеної мети законопроектом пропонується внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) та Кримінального кодексу України (далі – КК).

Зокрема, КУпАП пропонуються зміни до:

- примітки статті 22 КУпАП «Можливість звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення», якою пропонується встановити, що положення цієї статті не застосовуються до правопорушень,

передбачених новою статтею 122⁶ «Перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів» КУпАП;

- викласти положення статті 122 КУпАП у новій редакції шляхом виключення норм, що встановлюють адміністративну відповідальність за перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів, а також запровадити відповідальність за повторне протягом року вчинення окремих порушень Правил дорожнього руху, зокрема правил проїзду пішохідних переходів, перехресть, обгону і зустрічного роз'їзду, проїзд на заборонний сигнал світлофора або жест регулювальника, ненадання переваги у русі пішоходам на нерегульованих пішохідних переходах;

- доповнити КУпАП новою статтею 122⁶ «Перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів», якою визначатимуться правопорушення, пов'язані з перевищенням встановлених обмежень швидкості руху, та пропонується запровадити градацію за перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів:

- 1) більш як на 10 км/год – штраф в розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (далі – НМДГ) (1700 грн);

- 2) більш як на 40 км/год – штраф в розмірі 150 НМДГ (2550 грн);

- 3) більш як на 60 км/год – штраф в розмірі 200 НМДГ (3400 грн);

- 4) більш як на 80 км/год – штраф в розмірі 300 НМДГ (5100 грн);

- 5) перевищення швидкості, передбачені частинами другою – четвертою цієї статті, вчинені особою, яка чотири та більше разів протягом року вже піддавалася адміністративному стягненню за аналогічні правопорушення, – штраф в розмірі 1000 НМДГ (17000 грн);

- 6) вчинення таких правопорушень особою, яка протягом року вже була піддана адміністративному стягненню за частиною п'ятою статті 122⁶ КУпАП, – штраф 1000 НМДГ (17000 грн) з позбавленням права керування транспортними засобами на строк від шести місяців до одного року;

- статті 126, які передбачають посилення відповідальності за керування транспортним засобом особою, яка не має відповідних документів на право керування таким транспортним засобом або не пред'явила їх для перевірки, або стосовно якої встановлено тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами;

- статей 219, 221, 222, 235¹, 255, 265², 265⁴ та 277 КУпАП з метою врегулювання питання щодо розгляду справ та складання протоколів про адміністративні правопорушення, передбачені вищезазначеними статтями;

- доповнити частину сьому статті 279¹ КУпАП положенням, відповідно до якого за правопорушення, передбачені частинами третьою – п'ятою статті 122⁶ КУпАП, зафіксовані в автоматичному режимі, штраф підлягає сплаті у повному обсязі без застосування механізму сплати 50 відсотків його розміру;

- статті 300¹ КУпАП, якими уточнити порядок виконання постанов про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, зокрема встановити, що право на сплату 50 відсотків розміру штрафу не

поширюється на правопорушення, передбачені частинами третьою – шостою статті 122⁶ КУпАП;

- доповнити статтю 307 КУпАП положенням, відповідно до якого постанова про накладення адміністративного стягнення за правопорушення, передбачені частинами першою та другою статті 122⁶ КУпАП, вважається виконаною у разі сплати 50 відсотків розміру штрафу протягом десяти днів з дня вручення порушнику постанови про накладення штрафу.

Крім того вносяться зміни до КК України, а саме:

- статті 55, якою пропонується збільшити максимальний строк позбавлення права керувати транспортними засобами як додаткове покарання до 15 років;

- статті 286 «Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами»:

частин другої та третьої, якими пропонується посилити відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особою, яка керує транспортним засобом, що спричинило смерть потерпілого або заподіяло тяжкі тілесні ушкодження, окрім основного покарання у вигляді позбавлення волі, встановлюється санкція у вигляді позбавлення права керувати транспортними засобами на строк від 3 до 8 років, а в разі загибелі кількох осіб – від 8 до 12 років;

доповнити частиною четвертою, якою встановити кримінальну відповідальність за повторне вчинення діянь, передбачених частинами другою або третьою цієї статті, якщо вони спричинили смерть потерпілого, із покаранням у виді позбавлення волі на строк від 8 до 12 років та позбавленням права керувати транспортними засобами від 12 до 15 років.

Законопроект є альтернативним до основного законопроекту «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за дії, які призводять до травматизму та смертності на дорогах» (реєстр № 15348 від 24.06.2026).

Основні відмінності альтернативного законопроекту від основного законопроекту реєстр. № 15348-1 полягають у наступному:

- встановити адміністративну відповідальність за перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів більш як на десять кілометрів на годину;

- збільшення розмірів штрафів за правопорушення, передбачені новою статтею 122⁶ КУпАП;

- встановлення більш суворих умов відповідальності за систематичне перевищення швидкості: у законопроекті реєстр. № 15348 штраф у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян пропонується накладати за порушення, передбачені частинами третьою, четвертою статті 122⁶ КУпАП, вчинені особою, яка п'ять та більше разів протягом року піддавалася адміністративному стягненню за такі порушення, натомість альтернативний законопроект передбачає застосування такого штрафу вже у разі чотирьох та більше попередніх стягнень за порушення, передбачені частинами другою – четвертою цієї статті;

- запровадження в альтернативному законопроекті додаткового кваліфікованого складу правопорушення, за яким повторно протягом року вчинення порушень, передбачених частинами другою – четвертою статті 122⁶ КУпАП, після застосування стягнення, встановленого частиною п'ятою цієї статті, тягне за собою штраф у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із позбавленням права керування транспортними засобами на строк від шести місяців до одного року;

- доповнення новими частинами п'ятою та шостою статтю 122 КУпАП, якими пропонується встановити підвищену відповідальність за повторне вчинення протягом року порушень правил проїзду пішохідних переходів, перехресть, обгону і зустрічного роз'їзду, проїзд на заборонний сигнал світлофора або жест регулювальника та ненадання переваги у русі пішоходам на нерегульованих пішохідних переходах;

- посилення адміністративної відповідальності, передбаченої статтею 126 КУпАП, зокрема збільшення розміру штрафу за керування транспортним засобом особою, яка не має права керування ним, збільшення строків позбавлення права керування транспортними засобами;

- внесення змін не лише до КУпАП, а й до КК України, зокрема до його статей 55 та 286, якими передбачається збільшення строків позбавлення права керувати транспортними засобами, посилення кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху, що спричинило тяжкі наслідки, та встановлення відповідальності за повторне вчинення відповідних діянь, що спричинили смерть потерпілого.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) висловило низку зауважень до законопроекту. Зокрема, ГНЕУ звертає увагу на недостатнє обґрунтування пропозиції щодо збільшення максимального строку додаткового покарання у виді позбавлення права керувати транспортними засобами з десяти до п'ятнадцяти років. На думку ГНЕУ, такі зміни мають ґрунтуватися на результатах комплексного аналізу судової практики, статистичних даних та оцінці ефективності чинного правового регулювання, однак відповідне обґрунтування у матеріалах до законопроекту відсутнє.

Також ГНЕУ висловлює зауваження до запропонованого доповнення статті 286 КК України новою частиною четвертою, якою встановлюється кримінальна відповідальність за повторне вчинення діянь, що спричинили смерть потерпілого. Зазначається, що запропонована конструкція не має належного обґрунтування, оскільки повторність традиційно використовується як кваліфікуюча ознака переважно умисних кримінальних правопорушень, тоді як злочини, передбачені статтею 286 КК України, є необережними.

Окремо ГНЕУ звертає увагу на відсутність комплексного підходу до посилення кримінальної відповідальності у сфері безпеки дорожнього руху. Зокрема, законопроект передбачає посилення санкцій лише статті 286 КК України, залишаючи без відповідних змін статтю 286¹ КК України, яка

встановлює відповідальність за аналогічні діяння, вчинені особами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння.

Заслухавши інформацію підкомітету з питань законодавства про адміністративні правопорушення, з'ясувавши позицію народних депутатів України – членів Комітету та запрошених осіб, всебічно обговоривши питання, народні депутати України – члени Комітету не підтримали альтернативний законопроект реєстр. № 15348-1.

З огляду на зазначене та керуючись пунктом 2 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частиною першою статті 100, частиною третьою статті 93, пунктом 1 частини першої статті 111, пунктом 2 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді України проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за дії, що призводять до загибелі й травмування людей на дорогах» (реєстр. № 15348-1) включити до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами розгляду в першому читанні **відхилити**.

Доповідачем від Комітету при розгляді питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено народного депутата України – Голову Комітету з питань правоохоронної діяльності Іонушаса Сергія Костянтиновича.

Голова Комітету

С. Іонушас